

Planiranje projekta "YourJob" u organizaciji Caritasa Biskupije Mostar-Duvno

Majić, Matea

Undergraduate thesis / Završni rad

2023

Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj: **University of Split, Faculty of economics Split / Sveučilište u Splitu, Ekonomski fakultet**

Permanent link / Trajna poveznica: <https://um.nsk.hr/um:nbn:hr:124:383247>

Rights / Prava: [Attribution-NonCommercial-ShareAlike 4.0 International/Imenovanje-Nekomercijalno-Dijeli pod istim uvjetima 4.0 međunarodna](#)

Download date / Datum preuzimanja: **2025-01-31**

Repository / Repozitorij:

[REFST - Repository of Economics faculty in Split](#)

SVEUČILIŠTE U SPLITU

EKONOMSKI FAKULTET

ZAVRŠNI RAD

**PLANIRANJE PROJEKTA „YOURJOB“ U ORGANIZACIJI
CARITASA BISKUPIJE MOSTAR-DUVNO**

Mentor:

Izv. prof. dr.sc. Željko Mateljak

Student:

Matea Majić

4205065

Split, rujan, 2023.

SADRŽAJ

1. UVOD	1
1.1. Definicija problema	1
1.2. Cilj rada	2
1.3. Metode rada	2
1.4. Struktura rada	2
2. PREGLED LITERATURE	4
2.1. Pojam planiranja	4
2.1.1. <i>Vrste planiranja</i>	5
2.2. Pojam i vrste projekata	8
2.4. Osnovne faze izrade projekta	12
2.4.1. <i>Početna faza</i>	14
2.4.2. <i>Faza provedbe</i>	14
2.4.3. <i>Završna faza</i>	14
3. OSNOVNO O ORGANIZACIJI CARITASA BISKUPIJA MOSTAR-DUVNO	16
3.1. Vlasništvo ustanove	16
3.2. Ciljevi ustanove	17
3.3. Unutarnja organizacija ustanove	17
3.3.1. <i>Središnji ured</i>	19
3.3.2. <i>Ustanove</i>	19
3.3.3. <i>Društva</i>	20
3.4. Kadrovski kapaciteti ustanove	21
4. PLANIRANJE PROJEKTA "YOUR JOB"	22
4.1. YourJob u Bosni i Hercegovini	22
4.1.3. <i>Kvalificirani kriteriji i prihvatljive poslovne ideje</i>	23
4.1.4. <i>Prihvatljivi troškovi</i>	23
4.1.5. <i>Neprihvatljivi troškovi</i>	24
4.1.6. <i>Trajanje aktivnosti, broj prijedloga i potpora po prijavitelju i visina granta</i>	24
4.1.7. <i>Postupak odabira</i>	24
4.2. Projekt YourJob u Caritasu biskupija Mostar-Duvno	26
4.2.1. <i>Savjetovališta</i>	27
4.2.2. <i>Aktivnosti</i>	27
4.2.3. <i>Sudionici u Projektu</i>	28

4.2.4. <i>Financiranje projekta i raspodjela sredstava</i>	28
4.2.5. <i>Narativna i financijska izvješća projekata</i>	30
4.2.6. <i>Financijska potpora pripravnikom programu i samostalnoj djelatnosti</i>	31
4.2.6.1. <i>Pripravnčki program</i>	31
4.2.6.2. <i>Potpora pokretanju samostalne djelatnosti</i>	31
4.2.7. <i>Rezultati Projekta</i>	32
5. RASPRAVA	34
6. ZAKLJUČAK	35
LITERATURA	36
SAŽETAK	37
SUMMARY	38
POPIS SLIKA	39
POPIS TABLICA	39

IZJAVA O AKADEMSKOJ ČESTITOSTI

Ja, Matea Majić
(ime i prezime)

izjavljujem i svojim potpisom potvrđujem da je navedeni rad isključivo rezultat mog vlastitog rada koji se temelji na mojim istraživanjima i oslanja na objavljenu literaturu, što pokazuju korištene bilješke i bibliografija. Izjavljujem da niti jedan dio navedenog rada nije napisan na nedozvoljeni način te da nijedan dio rada ne krši autorska prava. Izjavljujem, također, da nijedan dio rada nije korišten za bilo koji drugi rad pri bilo kojoj drugoj visokoškolskoj, znanstvenoj ili obrazovnoj ustanovi.

Split, 13.09.2023 godine

Vlastoručni potpis: Matea Majić

1. UVOD

1.1. Definicija problema

Predmet ovoga rada je projekt „YourJob“ – Tvoj posao kojim Humanitarna organizacija „Caritas biskupija Mostar-Duvno (u daljnjem tekstu: Caritas Mostar ili CBM – Caritas biskupije Mostar) nastoji unaprijediti smanjenje siromaštva među mladima kroz poticanje zapošljavanja, pružanje obrazovnih mogućnosti te podršku razvoju socijalnog poduzetništva među mladim ljudima.

Donatori Projekta su: Austrijska razvojna agencija, Caritas Austrije, Fondacija „Medicor“ iz Lichtensteina i „Renovabis“ iz Njemačke. Nositelj projekta je Caritas Austrije, a partneri: Caritas Bosne i Hercegovine u suradnji s biskupijskim Caritasima u BiH: Caritas biskupija Mostar-Duvno i Trebinje-Mrkan i Caritas biskupije Banja Luka, Caritas Albanije, Caritas Kosova, Caritas Srbije. Program se provodi u 14 gradova i općina u Albaniji, Bosni i Hercegovini, Kosovu i Srbiji. (<https://caritas.ba/hr/projekti/yourjob-2/854>) Temelji se na istraživanju uzroka nezaposlenosti mladih provedenom 2018. godine, s primjenom rezultata od 2019. godine nadalje konkretnim aktivnostima povećava konkurentnost mladih na tržištu rada i utječe na smanjenje nezaposlenosti mladih. Mi se u ovom radu zadržavamo na programu rada, ciljevima i ostvarenju Projekta na području Hercegovine što je i jurisdikcijsko područje Caritasa Mostar.

Kao i svako poduzeće, ne/vladina udruga, tako i humanitarna organizacija osniva se i usmjerena je zadanim ciljevima koje u vremenu žele ostvariti i postići zadane ciljeve kako u bližoj tako i daljnjoj budućnosti. Unatoč tomu što humanitarna organizacija, zbog ograničenosti resursa, redovito nije u mogućnosti da se organizira poput profitabilnih poduzeća sa stručno osposobljenim menedžmentom, za postizanje zadanih ciljeva djeluje po pravilima struke, tj. osniva potrebna - osposobljena tijela planiranja i provedbe kako bi se ostvarila vizija i došlo do cilja.

U ovom radu, s naglaskom na projekt „YourJob“, prikazat ćemo kako Caritas Mostar, ostajući vjeran primarnim – statutarnim ciljevima, uspješno realizira i projekte od općedruštvenoga značaja, u ovom slučaju brige oko smanjenja siromaštva među mladima i njihovu opstanku i ostanku u BiH.

1.2. Cilj rada

Cilj rada je pokazati kako Caritas Mostar po projektu „YourJob“, u okolnostima ekonomska nerazvijenost i politička nesigurnost Bosne i Hercegovine, doprinosi opstanku i ostanku mladih na području Bosne i Hercegovine; pomoć u oblikovanju njihove budućnosti, razvoju vještina i sposobnosti kroz pristup profesionalnoj orijentaciji, prvom radnom iskustvu, kao i mogućnost pokretanja vlastitoga poduzeća, tj. poticaju poduzetništva i samozapošljavanju mladih s područja Mostara i Čapljine kroz sufinanciranje troškova pokretanja i razvoja vlastitog poduzeća.

1.3. Metode rada

U ovom radu koristit će se znanstvene i praktične metode. Znanstvene metode koje će se koristiti su

(http://www.unizd.hr/portals/4/nastavni_mat/1_godina/metodologija/metode_znanstvenih_istrazivanja.pdf, 8. 9. 2023.):

- metoda analize kojom se složeni predmeti , pojave ili ideje raščlanjuju na svoje sastavne elemente;
- metoda sinteze kojom se pojedinačni dijelovi povezuju u složeniju cjelinu;
- komparativna metoda kojom se činjenice, pojave ili predmeti uspoređuju, a na temelju čega se donosi zaključak o njihovim sličnostima, odnosno različitostima;
- metoda deskripcije kojom se predmeti i pojave i veze između njih opisuju.

Od praktičnih metoda koristit će se:

- metoda studija slučaja kojom se proučava određeni slučaj;
- metoda intervjua kojom se prikupljaju podaci uz pomoć razgovora između dviju ili više osoba.

1.4. Struktura rada

Rad se sastoji od šest uzajamno povezanih cjelina.

- Prvi dio rada – uvod, definira problem, predstavlja ciljeve i metode te samu strukturu rada,
- Drugi dio – Prikaz literature korištene u radu te pojašnjenje pojmova: planiranje i projekt,
- Treći dio – Osnovni podatci o Caritasu biskupije Mostar-Duvno u kojemu se provodi projekt YourJob,

- Četvrti dio – Projekt YourJob, Projekt za zapošljavanje mladih kojemu je nositelj Caritas Austrije, a u Bosni i Hercegovini provode ga Caritas BiH kao partner u Projektu te Caritasi Mostar-Duvno i Banja Luka kao podugovarači Projekta,
- Peti dio je Rasprava,
- Šesti dio je Zaključak.

2. PREGLED LITERATURE

Autori koji se znanstveno bave pitanjem planiranja i vođenja projekta slažu se u tomu da je planiranje kompleksan i intelektualno zahtjevan proces. Definiranje poslovnih ciljeva, politike i strategije za njegovo ostvarenje, planiranje i vođenje projekta podrazumijeva osposobljeni menadžment od najviše preko srednje do niže razine. Da bi što bolje prikazala kako se to i koliko uspješno čini u organizaciji Caritasa biskupije Mostar-Duvno u ovom dijelu (poglavlju) donosimo razradu pojmova kako planiranja tako i samoga projekta. Na hrvatskom govornom području više je naslova kako u tiskanom tako i *online* izdanju. U radu se koristi literatura koju su na ovu temu objavili profesori s raznih hrvatskih sveučilišta: M. Buble (Ekonomski fakultet Sveučilišta u Splitu); K. Fertalj, Ž. Car i I. Nižetić Kosović (Fakultet elektrotehnike i računarstva Sveučilišta u Zagrebu); M. Omazić, P. Sikavica F- Bahtijarević-Šiber i V. Srića (Ekonomski fakultet Sveučilišta u Zagrebu) te S. Pfeifer i M. Jeger (Ekonomski fakultet Sveučilišta u Osijeku). U svojim radovima „Menadžment“ (Buble), „Upravljanje projektima“ (Fertalj, Car, Nižetić-Kosović) ili pak „Projektne menadžment (Omazić, Baljaks), „Menadžment“ (Pfeifer, Jeger) i „Problem upravljanja projektima (Srića), suglasni su da se do ostvarenja zadanih ciljeva dolazi odgovornim planiranjem, koje u sebi uključuje odgovore na više pitanja i sustavno provođenje faza, a što je zadaća menadžmenta ustanove, poduzeća ili organizacije.

Da bi pokazali kako to čini Caritas biskupija Mostar-Duvno i koliko se u njihovu radu očituje ono što o ovoj temi govori znanost, istražila sam u Arhivi Caritasa koji nam je Uprava Caritasa stavila na raspolaganje.

2.1. Pojam planiranja

Pojam planiranja podrazumijeva definiranje poslovnih ciljeva, politiku i strategiju za njihovo ostvarivanje. Ovaj proces uključuje odabir ciljeva, predviđanje rezultata te razmatranje različitih metoda, alternativa i poslovnih odluka potrebnih za postizanje tih ciljeva. Planiranje je kompleksan i intelektualno zahtjevan proces koji zahtijeva svjesno usmjeravanje djelovanja te donošenje odluka utemeljenih na svrsi, znanju i preciznim procjenama. Planiranjem se premošćuje jaz između onoga što organizacija želi u budućnosti i onoga što je ona sada. To znači da planiranje organizaciju zapravo usmjerava prema budućnosti. Zbog toga se planovi i javljaju kao putokaz kako za menadžere, tako i za sve zaposlenike u organizaciji. Planovima se određuje što organizacija mora uraditi i kako da to najbolje napravi. Proces planiranja zahtijeva intelektualnu posvećenost kako bi se svrhovito odredili smjerovi djelovanja i donijele ispravne odluke temeljene na znanju i preciznim procjenama. Premda se

planiranjem profesionalno bave odgovarajuće službe u organizaciji, planiranje je neophodna i neizbježna odgovornost svih menadžera. Planiranje, kao funkcija menadžmenta, povezana je sa svim ostalim menadžerskim funkcijama, a posebice s funkcijom kontrole. Planiranje i kontroliranje su nerazdruživi, oni su sijamski blizanci menadžmenta. Bilo kakav pokušaj kontroliranja bez plana je besmislen. (Sikavica, Bahtijarević-Šiber, 2004.)

Planiranje je vrlo zahtjevan proces zato što je bez obzira na mnoge metode planiranja koje organizacijama stoje na raspolaganju, nemoguće točno predvidjeti budućnost. No malo koja aktivnost je tako važna za menadžment kao što je odlučivanje o tome kamo organizacija ide i kako će tamo doći, pogotovo ima li se u vidu obilježja suvremenog poslovanja. Planiranje prisiljava organizacije da razmišljaju unaprijed, dakle da ne razmišljaju isključivo o svakodnevnim aktivnostima i problemima, već da se pripremaju za nadolazeće uvjete poslovanja.

Planiranje se bavi s tri ključna pitanja (Sikavica, Bahtijarević-Šiber, Pološki, 2008.):

- Trenutačna situacija - Gdje se trenutno nalazimo?
- Ciljevi - Kamo želimo stići?
- Strategija - Kako planiramo postići te ciljeve?

Osim toga, proces planiranja uključuje rješavanje konkretnijih pitanja kao što su (Sikavica, Bahtijarević-Šiber, Pološki, 2008.):

- Zadaci - Što točno treba biti učinjeno?
- Odgovornosti - Tko će biti odgovoran za izvršenje zadataka?
- Lokacija - Gdje će se ti zadaci izvršavati?
- Vrijeme - Kada će se zadaci izvršiti?
- Metode - Kako će se zadaci izvršiti?

2.1.1. Vrste planiranja

Kao što sam već ranije rekla, za uspješno vođenje projekta, potrebno je sustavno planiranje. Bez planiranja nemoguće je osmisliti bilo koju ustanovu, odnosno organizaciju, a onda ni uspješno voditi projekt. Planiranjem osim zadanih ciljeva, trebaju se implementirati razni kontrolni mehanizmi, eventualno zaposliti nove djelatnike odnosno postojeće osposobiti za rad na projektu. Često se može čuti: Kakvo ti je planiranje, takva ti je i realizacija?

U nastavku teksta prikazat ćemo razine planiranja, kako tekstualno tako i slikovno.

Strategijsko planiranje postavlja dugoročne smjernice za poslovanje kako bi pomoglo u ostvarivanju definirane vizije i misije poduzeća/organizacije. Ova vrsta planiranja fokusira se na dugoročni horizont i provodi se na najvišoj razini upravljanja poduzećem/organizacijom, uključujući niz ključnih elemenata. (Buble, 2000):

- razvoj vizije poduzeća/organizacije,
- definiranje misije i ciljeva koje poduzeće / organizacija treba postići,
- oblikovanje strategije koja sadrži metode koje će se koristiti za ostvarenje postavljenih strategijskih ciljeva poduzeća/ organizacije.

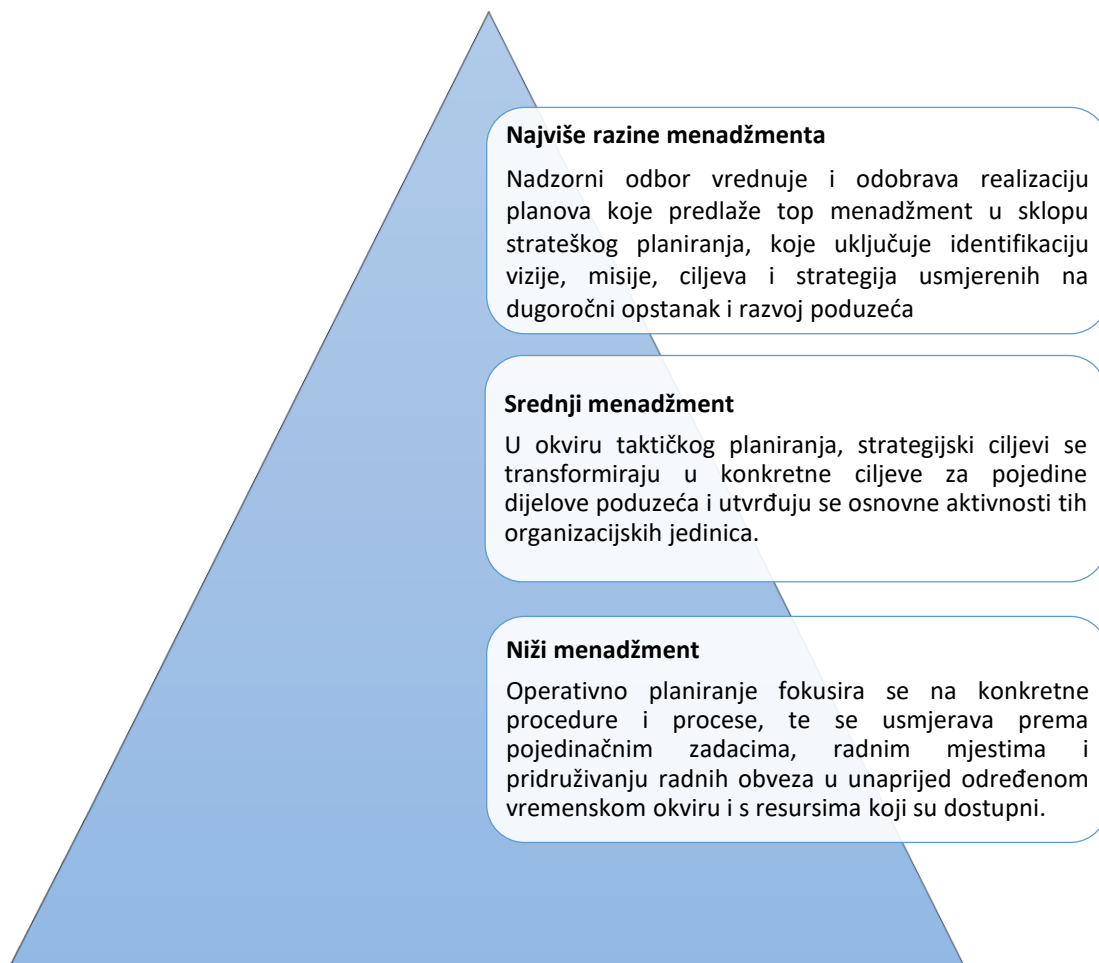
Taktičko planiranje uključuje postavljanje i definiranje taktičkih ciljeva za poduzeće ili organizaciju, kao i za pojedine njegove dijelove. Ono predstavlja nadogradnju strategijskog planiranja i ima ulogu provesti strategiju u djelo. Na taktičkoj razini planiranja preciziraju se strategijski ciljevi za svaku organizacijsku jedinicu, uz definiranje ključnih aktivnosti potrebnih za njihovo ostvarenje.(Buble, 2000).

Operativno planiranje obuhvaća proces pripreme, praćenja i ocjene godišnjih planova za svaku veću organizacijsku jedinicu, ali i poduzeće/organizaciju u cjelini, a koji su fokusirani na ostvarenje strategijskih planova poduzeća/organizacije. Zaduženo je za specifične procedure i procese, koji su inače karakteristični za najnižu razinu menadžmenta –usmjerena je na rutinske zadatke kao što su: proizvodni tokovi, planiranje isporuke, utvrđivanje potreba za ljudskim resursima. (Buble,2000).

Prethodno objašnjenje vrste planiranja prikazane su na slici 1.

Slika 1.

Razine planiranja

Izvor: Pfeifer S. i Jeger M.: *Interna skripta za kolegij „Menadžment“*,
Ekonomski fakultet, Osijek, 2012., str.7.

Na slici 1. prikazane su razine menadžmenta. Na najvišoj razini menadžmenta donose se strateški planovi, te uz viziju, misiju i ciljeve koji se odnose na dugoročni opstanak i razvoj poduzeća, ustanove i organizacije, brine oko alokacije resursa, uspostavlja „top menadžere“ i daje formalno odobrenje za realizaciju plana. Zadaća je srednje razine menadžmenta da strategijske planove prevede u ciljeve i specifične planove pojedinih organizacijskih dijelova poduzeća, dok operativna razina usmjerena na rutinske zadatke: proizvodnja, isporuka, djelatnici i tomu slično.

2.2. Pojam i vrste projekata

Projekt, prema latinskoj riječi "proiectum" koja znači "bačen unaprijed", predstavlja jedinstveni proces koji se sastoji od niza aktivnosti s jasno definiranim početkom i krajem, uključujući korištenje ljudskih, financijskih i drugih resursa kako bi se ispunili određeni uvjeti. Disciplina vođenja projekta pruža nam strukturu koja nas usmjerava iz trenutnog stanja prema željenom budućem stanju. Bez obzira na trajanje projekta, bilo da je riječ o kratkom ili dugoročnom projektu, svaki projekt ima svoj završetak. Projekt se zaključuje kada postane očito da su ciljevi postignuti ili kada se utvrdi da ciljevi projekta ne mogu ili neće biti ostvareni. Također, projekt se može završiti ako partner u projektu ili klijent (kupac, sponzor) odluči prekinuti njegovu provedbu. Bitno je naglasiti da projekt podrazumijeva rad na nečemu što prije nije postojalo i što se razlikuje od rezultata drugih sličnih projekata. Iako se u različitim projektima mogu pojaviti slični elementi, to ne mijenja činjenicu da svaki projekt nosi svojstvo jedinstvenosti. Na primjeru građevinskih projekata, iako se može raditi o sličnim zgradama, različitosti su prisutne u vlasništvu, konstrukciji, lokaciji i izvođačima radova. (Fertalj, Car, Nižetić Kosović, 2016.) Upravljanje projektima, poznato i kao vođenje projekta, predstavlja primjenu znanja, vještina, alata i tehnika u svim projektivnim aktivnostima s ciljem ispunjenja zahtjeva projekta. Ova disciplina ostvaruje se kroz učinkovitu primjenu i integraciju različitih procesa upravljanja projektima.

Sudionici projekta, ili kako ih nazivamo - dionici (stakeholders), obuhvaćaju sve osobe unutar ili izvan organizacije koje su zainteresirane za projektne aktivnosti. Ovi dionici mogu uključivati:

- Sponzora projekta (project sponsor) - pojedinca ili grupu koji osiguravaju potrebne resurse za projekt.
- Projektni tim (project team) - članove tima koji aktivno sudjeluju u izvršavanju projekta.
- Potporno osoblje (support staff) - osobe koje podržavaju i prate rad projektnog tima.
- Naručitelja, klijente, mušterije (customer) i krajnje korisnike (users) - one koji će koristiti ili imati koristi od rezultata projekta.
- Dobavljače (suppliers) i poslovne partnere - vanjske subjekte koji pružaju potrebne resurse ili usluge za projekt.

Ostale dionike, uključujući i one koji mogu imati suprotstavljene interese ili stavove u vezi s projektom. Za upravljanje projektom odgovoran je upravitelj projekta (project manager). Budući da on vodi projekt, naziva ga se i voditelj projekta. Upravljanje projektom uključuje identifikaciju zahtjeva; identifikaciju potreba i očekivanja dionika projekta; identifikaciju dosega, rasporeda, proračuna,

resursa i rizika projekta; pokretanje, održavanje i provedbu komunikacije među dionicima itd. (Fertalj, Car, Nižetić Kosović, 2016.)

Uspješan projekt je onaj koji zadovoljava sva očekivanja klijenta ili nalogodavca. To znači da je projekt ocijenjen pozitivno prema sljedećim kriterijima:

- Završen je unutar zadanih rokova.
- Postavljeni ciljevi su ostvareni.
- Kakvoća je na zadovoljavajućem nivou.
- Proračun nije prekoračen..

Projekt se može klasificirati prema različitim kriterijima kako bismo bolje razumjeli njihove karakteristike. Glavnih kriteriji za razlikovanje projekata:

Broj sudionika u projektu:

- Individualni projekti: To su projekti koje pojedinac izvodi samostalno, kao što su slikanje slike, pisanje knjige ili članka. Obično se odnose na projekte iz privatnog života pojedinca.
- Grupni projekti: Ovdje su uključeni projektni timovi koji surađuju kako bi ostvarili ciljeve projekta.

Rezultat ili cilj projekta:

- Proizvodni projekti: Ovi projekti usmjeravaju se na razvoj i isporuku određenih proizvoda.
- Uslužni projekti: U ovim projektima fokus je na pružanju određenih usluga, obično vanjskim korisnicima.
- Projekti permanentnog poboljšanja: Ovi interni projekti imaju za cilj unaprjeđenje unutarnjih procesa u organizaciji.

Složenost problema koji se rješava:

- Jednostavni projekti: Ovi projekti obično se bave manje složenim problemima.
- Srednje složeni projekti: Ovdje su uključeni projekti koji rješavaju probleme srednje složenosti.
- Složeni projekti: Ovi projekti bave se izazovima visoke složenosti i zahtijevaju pažljivo planiranje i izvođenje.

Osim ovih kriterija, projekti se također mogu razlikovati prema području izvođenja, načinu planiranja i izvođenja te riziku koji se povezuje s očekivanim rezultatom projekta. Sljedeća slika prikazuje što sve utječe na kategorizaciju složenosti projekta da bi se neki projekt mogao promatrati kao jednostavni, odnosno srednje složeni ili, pak, složeni – kompleksni.

Slika 2.

Vrste projekata prema složenosti

Područja kompleksnosti	Vrste projekata prema složenosti		
	Jednostavni	Srednji	Kompleksni
Trajanje projekta	< 3 mjeseca	3 – 6 mjeseci	< 6 mjeseci
Cijena projekta (HRK)	< 1.500.000,00	1.500.000,00 – 4.500.000,00	> 4.500.000,00
Veličina projektnog tima	3 – 4 člana PT-a	5 – 10 članova PT-a	> 10 članova PT-a
Sastav projektnog tima	PT se sastoji od zaposlenika organizacije/ustanove	PT se sastoji od zaposlenika organizacije/ustanove i vanjskih suradnika	Kompleksna struktura PT-a: timovi izvoditelja, virtualni timovi, vanjski suradnici, zaposlenici organizacije/ustanove...
Ciljevi	Vremenski plan, proračun i opseg projekta su fleksibilni.	Vremenski plan, proračun i opseg projekta mogu imati manja odstupanja, ali su rokovi fiksni.	Rokovi su fiksni i ne mogu se mijenjati. Vremenski plan, proračun i opseg projekta nisu fleksibilni.
Strateška važnost projekta	Nema strateške važnosti	Mogućnost direktnog utjecaja na misiju organizacije/ustanove.	Veliki utjecaj na misiju organizacije/ustanove.
Stupanj organizacijske promjene	Utječe na jednu poslovnu jedinicu.	Utječe na više poslovnih jedinica.	Velike organizacijske promjene, spajaju funkcionalne grupe ili urede, mijenjaju ili transformiraju organizaciju.

Izvor: Đurek V.: *E-zbirka dokumenata za upravljanje projektima - Vrste projekta*,

Edukacije.hr, 2022., prilog 3.

Na slici 2. predstavljene su vrste projekta po složenosti. Jednostavnim projektima smatraju se oni projekti se realiziraju u roku od 3 mjeseca, s relativno nižom cijenom, s manjim brojem projektnoga tima - bez angažiranja novih djelatnika ili vanjskih suradnika, s fleksibilnim vremenskim planom, proračunom i opsegom, koji nema stratešku važnost i može imati utjecaj samo na jednu poslovnu jedinicu. Za razliku od jednostavne složenosti, srednja ima dulji rok trajanja (3-6 mjeseci) sa znatnije većom cijenom, a onda i pojačanim timom kojemu se pridodaju i vanjski suradnici; ovoj razini rokovi su fiksni, može imati direktan utjecaj na misiju organizacije i na više poslovnih jedinica. Osim što zahtijeva više vremena, cijena rada je puno skuplja a veličina projektnoga tima brojnija, složeni, ili kako ga neki autori nazivaju kompleksni projekt, ima veliki utjecaj na misiju ustanove i u ustanovu donosi velike promjene sve do transformacije same organizacije.

Projekti se mogu razvrstati prema različitim područjima u kojima se provode, uključujući (<https://lms.edukacije.hr/course/e-zbirka-dokumenata-za-upravljanje-projektima/lessons/vrste-projekata/>, 8.9.2023.):

- Tehnički projekti: Ovo su projekti usmjereni na razvoj i primjenu tehničkih rješenja ili inovacija.
- Ekonomski projekti: Ovi projekti se fokusiraju na ekonomske aspekte, kao što su investicije, financijsko planiranje i analiza tržišta.
- Društveno-politički projekti: Projekti ove vrste usmjereni su na rješavanje društvenih ili političkih problema, kao što su programi za unapređenje obrazovanja ili političke inicijative.
- Kulturni projekti: Ovdje se radi o projektima koji potiču kulturnu raznolikost, umjetnički izričaj ili očuvanje kulturnog nasljeđa.
- Projekti kriznog značenja: Ovi projekti su usmjereni na upravljanje i ublažavanje posljedica iznenadnih i kritičnih događaja poput prirodnih katastrofa ili izvanrednih situacija.
-

Razlikuju se prema načinu planiranja i načinu izvedbe te prema rizicima za očekivane rezultate projekta:

- Determinirani - projekti kod kojih su aktivnosti i njihovi međusobni odnosi unaprijed poznati prije faze izvođenja, ciljevi su također unaprijed određeni i imaju veliku vjerojatnost ostvarenja.
- Nasumični - projekti u kojima se izvedba ne može planirati u svim elementima; plan izvedbe je malo vjerojatan i stoga pun alternativnih putova, a ciljevi projekta mogu imati jednu od mnogih varijacija (npr. projekti istraživanja i razvoja).

Razlikuju se ovisno o metodama iskorištavanja koje omogućuje projekt:

- Projekti s izravnim ekonomskim koristima - Omogućuju nositelju projekta ekonomske učinke, tj. prihod/prihod/dobit (npr. projekti uvođenja novih proizvoda ili usluga, projekti osvajanja novih tržišta, projekti izgradnje energetske postrojenja i sl.).
- Projekti s umjerenim ekonomskim koristima - uopće ne daju prihod nositeljima projekta ili ne daju dovoljno prihoda da bi bilo ekonomski opravdano da stoji samostalno.

Koju vrstu projekta treba odabrati, uza sve navedeno, uvijek će ovisiti o strategiji – ciljevima koje čeli postići određena tvrtka, odnosno organizacija ili ustanova. Kako je tema našega rada planiranje i vođenje projekta humanitarne crkvene organizacije Caritasa jasno da je njihov fokus na unapređenju standarda i zaštiti najranjivijih pojedinaca i skupina društva. Stoga, ovisno o svrsi koja se želi postići nekim projektom, uvažavajući zadani cilj, opće ekonomsko ozračje, zakonsku regulativu i sl., projekti mogu biti usmjereni materijalnom cilju, poslovnim procesima, imati cilj informatizacije, mogu biti kratkoročni ili dugoročni, od strateškog ili manjeg značaja, zatvorenog ili otvorenog tipa, po opsegu mali ili veliki, nacionalni ili internacionalni. „Najčešće vrste projekata su (Srića, 2015.):

- projekt informacijskog sustava tvrtke,
- projekt racionalizacije poslovanja,
- projekt razvoja ljudskog resursa,
- projekt uvođenja standarda kvalitete,
- projekt strateškog upravljanja,
- projekt uvođenja nove tehnologije,
- projekt izlaska na strano tržište.“

2.4. Osnovne faze izrade projekta

Slično svim organskim sustavima, stvarima ili pojavama, i projekt ima svoj vlastiti životni ciklus s različitim fazama razvoja. "Projektni ciklus predstavlja niz aktivnosti koje ne slijede linearni tijek, a važnost pojedinih aktivnosti može varirati. Svaka faza razvoja projekta nosi svoje specifičnosti i postavlja određena pitanja koja zahtijevaju odgovore." Stoga ćemo u ovom radu obraditi nekoliko različitih pristupa, budući da razni eksperti govore o različitom broju faza životnog ciklusa (od tri do šest). Faze životnih ciklusa koje prolazi svaki projekt, bez obzira na specifične karakteristike, su (Omazić, Baljkas, 2005.):

- početna faza ili faza dizajniranja,
- faza implementacije ili provedbe projekta i

- posljednja faza, faza zaključivanja projekta.

Sljedeća slika prikazuje pojedine faze s uz koje su jasno određeni ključni zadatci, odluka i pitanjima na koja treba odgovoriti.

Tablica 2.

Faze izvedbe projekta

Faza	Ključni zadaci i odluke	Temeljna pitanja
I. Početna faza	Definiranje vizije i strategije projekta, postavljanje ciljeva, izrada modela i planova, procjena financijskih troškova i koristi, analiza ključnih resursa i proračun.	<ul style="list-style-type: none"> - Što treba raditi? - Zašto to treba učiniti? - Kako će se to ostvariti? -Tko će što uraditi i tko će sve biti uključen u projekt? - Tko će biti sponzor projekta i projektni menadžer? - Kada je početak, a kada završetak projekta?
II. Faza provedbe	Organizacija, prikupljanje tima, vođenje, kontrola, donošenje odluka i rješavanje problema, rješavanje konflikata, ugovaranje, provedba, predaja projekta.	<ul style="list-style-type: none"> - Na koji način će se rukovoditi projektom? - Tko će obaviti kontrolu nad projektom? - Hoće li projekt biti završen na vrijeme i u okvirima budžeta?
III: Završna faza	Analiza procesa i uspješnosti projekta, evaluacija, prikupljanje i primjena znanja u sustav, te planiranje budućih promjena.	<ul style="list-style-type: none"> - Kakvi su ostvareni projektni rezultati? -Kako se može kontinuirano unaprijediti i razvijati upravljanje projektima? -Je li korisnik zadovoljan postignutim rezultatima?

Izvor: Omazić. M.A., Baljkas, S.: *Projektni menadžment*, Sinergija, Zagreb, 2005., str. 52.

U Tablici 1. - Faze izvedbe projekta, predstavljene su tri faze koje čine jednu cjelinu - jedinstveni projekt. Da bi projekt bio uspješno realiziran nužno je da se u svakoj fazi učini ono što je postavljeno kao ključni zadatak, donesu ispravne odluke, na vrijeme rješavaju eventualni problemi i djelatno odgovori na postavljena pitanja od temeljnih što, zašto kako, tko i kada do završnih koje zanimaju rezultati, mogućnostima daljnjeg unapređenja i razvoja do zadovoljstva korisnika postignutim rezultatima.

2.4.1. Početna faza

Početna faza koja u sebe uključuje: formuliranje vizije i strategije projekta, definiranje ciljeva, modeliranje i planiranje, evaluacija financijskih troškova i koristi, analiza ključnih resursa, budžetiranje treba odgovoriti na pitanja:

- Što treba uraditi?
- Zašto to treba učiniti?
- Kako će se to ostvariti?
- Tko će što uraditi i tko će sve biti uključen u projekt?
- Tko će biti sponzor projekta i projektni menadžer?
- Kad je početak, a kad završetak projekta?
- Koliko će to stajati?

2.4.2 Faza provedbe

U fazi provedbe, obuhvaćaju se aktivnosti poput sastavljanja tima, organizacije, kontrole, vođenja, donošenja odluka, rješavanja problema, upravljanja konfliktima, ugovaranja, izvođenja i, na kraju, predaje projekta. U ovoj fazi ključne su teme:

- Na koji način će se rukovoditi projektom?
- Tko će obavljati kontrolu nad projektom?
- Hoće li projekt biti završen na vrijeme i u okvirima budžeta?

2.4.3. Završna faza

Završna faza je faza procjena procesa i učinkovitosti projekta, evaluacija, prikupljanje i implementacija znanja u sustav, promjene za budućnost. Ova faza odgovara na pitanja:

- Kakvi su rezultati ostvareni projektom?
- Kako kontinuirano poboljšavati i razvijati projektni menadžment?
- Je li korisnik zadovoljan rezultatom?

Još nekoliko autora govori o nekoliko faza projekta. Na primjer, H. Kerzner govori o šest faza projektnog ciklusa, naime (Omazić, Baljkas, 2005.):

- Konceptualizacija – uključuje dva ključna koraka: identifikaciju i definiciju problema te identifikaciju i definiciju potencijalnih rješenja,
- Procjena izvedivosti – uključujući planiranje operativnih aktivnosti, planiranje svih resursa (vrijeme, osoblje, oprema) i određivanje izazvanih troškova,
- Preliminarno planiranje – formalno su planirani svi koraci projekta, definirana je raspodjela resursa,
- Detaljno planiranje – Svi projektni koraci su detaljno planirani, zajedno s raspodjelom definiranih resursa,
- Projekt je pušten u rad,
- Implementacija i testiranje.

3. OSNOVNO O ORGANIZACIJI CARITASA BISKUPIJA MOSTAR-DUVNO

Riječ "caritas" (latinski: c̄aritas, âtis, ž.), koja je postala dio hrvatskog jezika i prevedena kao "ljubav," potječe od latinske riječi "c̄arus," što znači "drag" ili "skupocjen." Njena duboka simbolika dolazi do izražaja u biblijskim tekstovima, posebno u Novom zavjetu, gdje označava konkretnu kršćansku ljubav. Ova riječ, uz manje varijacije, proširila se na sve jezike zapadnog kulturnog kruga, uključujući talijanski (carità), španjolski (caridad), francuski (charité), engleski (charity), i hrvatski (karitas). U crkvenim tekstovima na hrvatskom jeziku, riječ "caritas" uglavnom ostaje nepromijenjena, dok se izgovara na način karakterističan za latinsku riječ "caritas".

S obzirom na današnju uporabu, riječ caritas dobila je tri glavna značenja. Glavno joj je značenje ljubav Božja objavljena ljudima po Kristu i zapaljena od Duha Svetoga. U suženom smislu, "caritas" označava kršćansku bratsku ljubav pojedinca. Ova ljubav posebno se manifestira kroz milosrdnu skrb prema siromašnima, ali i prema svima koji su u potrebi za konkretnom podrškom i pomoći. Treće značenje riječi "caritas" ogleđa se u organiziranim djelima ljubavi unutar Katoličke Crkve. Stoga se svaka vrsta pomoći, bilo da je pojedinačna ili institucionalna, koja se pruža bližnjemu, naziva "caritasom." Međutim, ovdje dolazi do punog izražaja Caritas kao ustanova. (<https://caritas.ba/hr/o-nama/caritas-bosne-i-hercegovine/povijest/5>)

3.1. Vlasništvo ustanove

Caritas je pastoralna ustanova katoličke Crkve osnovana radi promicanja i svjedočenja kršćanske djelotvorne ljubavi. Caritas je Biskupija Mostar-Duvno jest članica Caritasa Bosne i Hercegovine. Kao članica Caritasa BiH, dio je mreže međunarodnoga Caritasa (Caritas Internationalis) koji obuhvaća 165 nacionalnih organizacija i, dakako, Caritasa Europe, kao regionalnoga tijela Caritasa Internacionalis, koji broji 49 članica. Osnivač i vlasnik je Biskupija Mostar-Duvno i Trebinje- Mrkan. Caritas biskupije Mostar, sa sjedištem u Mostaru osnovano je mons. Pavao Žanić 1982. godine. (Dekret, 1982.) S ciljem njegova usklađivanja s pozitivnim zakonskim propisima civilnoga prava (članak 12 Zakona o udrugama i fondacijama - „Službene novine Federacije BiH“, br. 45/02), utemeljiteljska skupština, 19. lipnja 2003. godine donijela je Odluku o utemeljenju udruge – humanitarne organizacije „Caritas Biskupijâ Mostar-Duvno i Trebinje-Mrkan“ sa sjedištem u Mostaru, Zagrebačka 5A.(Odluka o utemeljenju, 2023.)

Federalno ministarstvo pravde u Sarajevu, temeljem članka 29. stavak 1. Zakona o udruženjima i fondacijama - „Službene novine Federacije BiH“, br. 45/02, donijelo je Rješenje o upisu Udruge –

humanitarne organizacije „Caritas biskupijâ Mostar-Duvno i Trebinje-Mrkan“ u Registar Udruženja. Upis je izvršen pod registarskim brojem 695. knjiga I registar, dana 4. srpnja 2003. godine. (Rješenje,2003.)

3.2. Ciljevi ustanove

Temeljni ciljevi i djelatnost Caritasa su (Statut, čl. 6):

- nastoji širiti aktivnu kršćansku ljubav kroz pružanje stvarne duhovne i materijalne podrške ljudima i zajednicama u potrebi, posebno onima koji u svojem okruženju i sustavu socijalne skrbi nemaju pristup ili dovoljno pomoći.,
- svraćati pozornost Crkve i javnosti na postojeće ljudske nevolje te poticati i promicati solidarno karitativno djelovanje,
- podupirati rad župnih Caritasa po načelu supsidijarnosti,
- u interesu potrebnih surađivati s drugim Caritasima, s domaćim i inozemnim dobrotvornim organizacijama, vladinim i nevladinim institucijama, medijima,
- skrbiti za odgoj i permanentnu edukaciju karitativnih djelatnika i volontera,
- utemeljivati i pomagati ustanove za pomoć kao što su starački domovi, dječji vrtići, domovi za nezbrinutu djecu, prihvatilišta, ustanove za osobe s posebnim potrebama, savjetovališta, i druge organizirane vidove karitativnog djelovanja,
- poduzimati i usmjeravati hitne pothvat u slučaju elementarnih nepogoda i drugih oblika stradanja pučanstva,
- prikupljati i dostavljati humanitarnu pomoć,
- vršiti Transporte humanitarne pomoći od darovatelja u zemlji i inozemstvu do krajnjih korisnika.

3.3. Unutarnja organizacija ustanove

Organizacijski ustroj Caritasa čine:

- Skupština,
- Predsjednik,
- Ravnatelj,
- Upravno vijeće,
- Nadzorno vijeće.

Skupštinu tvore Predsjednik, Ravnatelj te svi članovi Upravnoga i nadzornoga vijeća. Skupštinu saziva i njezinim radom ravna Predsjednik, a u njegovoj spriječenosti Ravnatelj Caritasa. Saziva se po mogućnosti i potrebi, a najmanje jedanput godišnje. (Statut čl. 9.) Predsjednik ima najvišu ovlast odlučivanja i nadzora nad djelovanjem Caritasa. (Statut, čl. 11.)

Slika 3.

Unutarnja organizacija Caritasa Mostar

Izvor: Prikaz autora prema Arhivi Caritasa Mostar, 2023.

Na slici 3. prikazana je unutarnja organizacija Caritasa Mostar. Caritas je u isto vrijeme crkvena ustanova, koja se ustanovljuje i djeluje prema odredbama Kanonskoga prava, i humanitarna organizacija prepoznata na civilnom području. Statutom koji donosi osnivač jasno su definirane nadležnosti i odgovornosti pojedinih tijela i službi unutar Caritasa. No, da bi javno djelovao potrebno je da Statute prihvati nadležno ministarstvo države u kojoj je Caritas ustanovljen, odnosno djeluje.

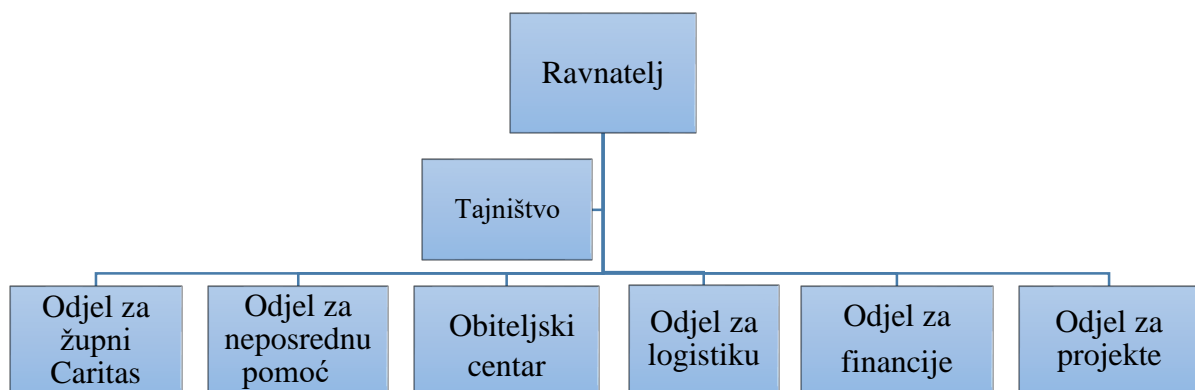
Ravnatelja imenuje Predsjednik Caritasa na trogodište koje se može ponavljati. On je ovlašten za zakonito zastupanje i predstavljanje Caritasa pred crkvenim i civilnim ustanovama u zemlji i inozemstvu, a zadaća mu je ravnati radom i upravljati imovinom u skladu sa statutarnim ciljevima. (Statut, čl. 12.) Uz prethodnu suglasnost Predsjednika Ravnatelj osniva radna tijela – odjele te u skladu sa statutarnim ciljevima i odlukama Skupštine osniva i ustanove.

3.3.1. Središnji ured

Organizacijski dio Caritasa, kojim rukovodi ravnatelj, je Središnji ured Caritas. Uposlenici središnjega ureda odrađuju zadatke koje im dodijeli ravnatelj. Caritas može formirati odjele, komisije, radne skupine i slična tijela sastavljena od uposlenika Središnjeg ureda, predstavnika članica i vanjskih suradnika. Odluku o formiranju tijela donosi Upravno vijeće na prijedlog ravnatelja.

Slika 4.

Središnji uredi Caritasa Mostar

Izvor: Prikaz autora prema Arhivi Caritasa Mostar, 2023.

Slika 4 prikazuje organiziranje središnjih ureda Caritasa. Sukladno Statutu, Ravnatelj Caritasa ima dužnost Upravnom vijeću podnositi prijedloge za osnivanja određenih tijela nužnih za bolje djelovanje cijele humanitarne organizacije. Odjel za župni Caritas, kao i Odjel za neposrednu pomoć i Obiteljski centar su tijela koja nastoje pomoći osobama u raznim potrebama, od one neposredne i najelementarnije do savjetovanja, koordinacije i unapređenja rada župnih Caritasa. Odjel za financije, kao i Odjel za logistiku, svaki u svojoj nadležnosti, je u službi cjelokupnoga poslanja i funkcioniranja Caritasa, svih njegovih ustanova, odjela i društva. Preko Odjela za projekte Caritas trži načine kako unaprijediti vlastiti rast i razvoj te dugoročno pomoći osobama i društvu u cjelini.

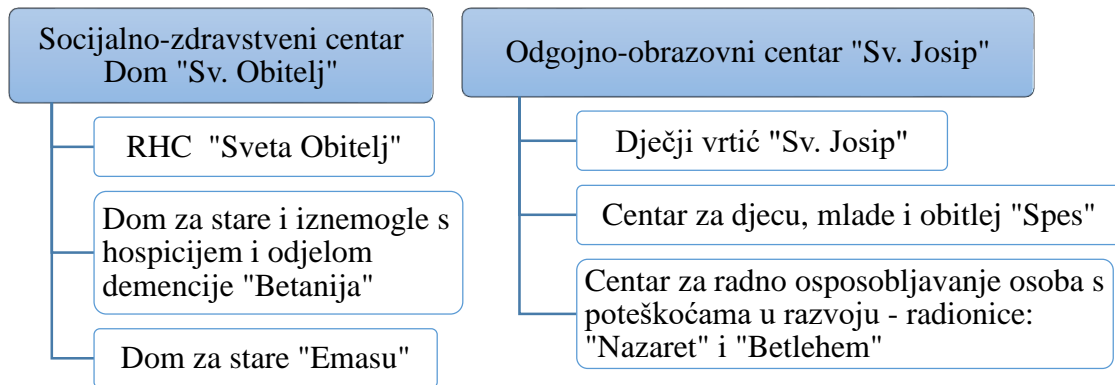
3.3.2 Ustanove

Da bi što bolje odgovorio svomu poslanju i statutarnim ciljevima Caritas može utemeljivati i pomagati ustanove za pomoć kao što su starački domovi, dječji vrtići, domovi za nezbrinutu djecu, prihvatilišta,

ustanove za osobe s posebnim potrebama, savjetovališta, i druge organizirane vidove karitativnog djelovanja. Odluku o osnivanju donosi Upravno vijeće na prijedlog ravnatelja.

Slika 5.

Ustanove Caritasa Mostar

Izvor: Prikaz autora prema Arhivi Caritasa Mostar, 2023.

Slika 5. ustanove. Caritas u svoj Socijalno-zdravstveni centar – Dom „Sv. Obitelj“ , kapaciteta 140 postelja, prima stare, bolesne, nemoćne i umiruće osobe (hospicij). Prvi je na području Bosne i Hercegovine koji se sustavno bavi demencijom. U tu svrhu otvorio je i Odjel za demenciju te dva dnevna centra za osobe koje pate od demencije. Ukupno su u ovom Centru uposlena 73 djelatnika.

U Odgojno-obrazovnom centru ukupno je 280 osoba (Vrtić - 150, Spes - 100 i Centar za radno osposobljavanje osoba s poteškoćama u razvoju - 30) za koje skrbi 22 djelatnika.

3.3.3. Društva

Caritas može radi ostvarenja svojih statutarnih ciljeva i djelatnosti utemeljivati subjekte za gospodarsku i drugu djelatnost. Dobit koju Caritas ostvari iz gospodarskih djelatnosti može isključivo upotrijebiti za ostvarivanje ciljeva utvrđenih statutom. (Statut, čl. 7)

Trenutno pri Caritasu djeluju dva gospodarska društva:

- Logovita d.o.o. Mostar s tri poslovne jedinice: PJ Knjižara „Logovita“ Mostar, PJ „Emaus“ Potoci i PJ „Maslina“ u Mostar.
- Gospodarsko društvo za upošljavanje osoba s invaliditetom „RAD-DAR d.o.o“ Mostar

3.4. Kadrovski kapaciteti ustanove

Kao svaka, bilo javna ili privatna ustanova, društvo i/ili poduzeće, tako i Caritas – crkvena humanitarna organizacija, radi ostvarivanja statutarnih ciljeva nastoji zaposliti i razvijati potreban broj kvalificiranih i kompetentnih djelatnika, koji raspolažu s potrebnom razinom obrazovanja, znanja i vještina stečenih redovitim školovanjem ili posebnim obukama koji odgovaraju potrebama i zahtjevima konkretnih radnih mjesta.

Projektom "Sistematizacija radnih mjesta" postiže se pravilna i ravnomjerna podjela rada, optimalno korištenje stručnosti i radnih sposobnosti zaposlenika, učinkovito rukovođenje, koordinacija i nadzor izvršavanja poslova, te poticanje suradnje između korisnika, potpisnika ugovora, djelatnika i ustanove u cjelini. Opisom poslova jasno se definira obujam posla i odgovornosti za izvršavanje svakog zadatka, omogućujući zaposlenicima da precizno razumiju što se od njih očekuje na svakom radnom mjestu. Trenutno je u Caritasu zaposleno 127 djelatnika koji raspolažu s potrebnom razinom obrazovanja, znanja i vještina koje odgovaraju potrebama i zahtjevima konkretnih radnih mjesta.

Tablica 2.

Podjela djelatnika Caritasa s obzirom na stručnu spremu

Djelatnici s obzirom na stručnu spremu					
Dr	Mr	VSS	VŠS	SSS	Niža
1	1	27	6	86	6
Djelatnici s obzirom na spol					
Muški			Ženski		
14			113		
Srednja dob: 43 godine					

Izvor: *Registar zaposlenih, Arhiv Caritasa Mostar, 2023.*

Tablica 2. prikazuje broj djelatnika s obzirom na stručnu spremu. Iz priložene tablice vidljivo je da je u Caritasu najviše uposlenih sa srednjom stručnom spremom (86) i ženskog spola (113). Razlog tome je u strukturi korisnika, a to su u velikoj većini stari, nemoćni i bolesni, kojima je potrebna njega.

4. PLANIRANJE PROJEKTA "YOUR JOB"

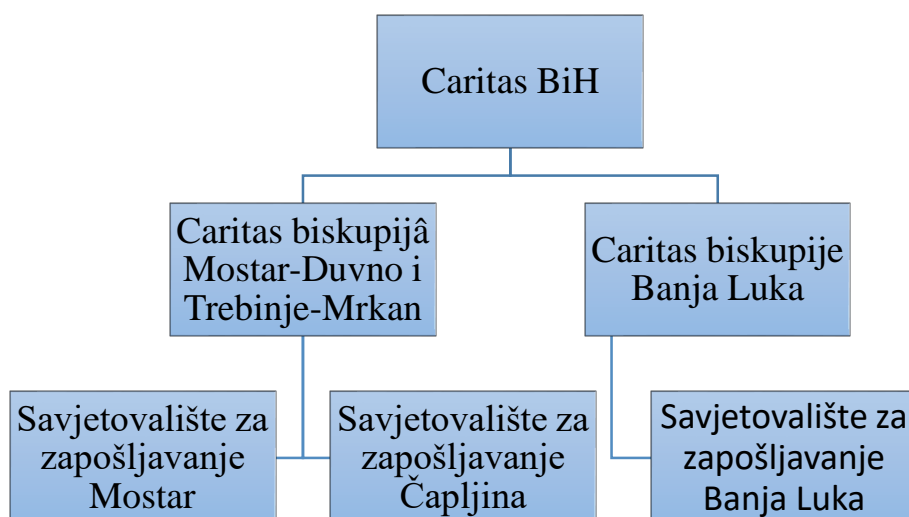
Projekt YourJob (u daljnjem tekstu: Projekt), kako je u uvodu kazano, pokrenuo je Caritas Austrije, koji je i nositelj Projekta, i provodi se na području Bosne i Hercegovine, Albanije Kosova i Srbije. Program se provodi u 14 općina i gradova na području ovih država. Donatori Projekta su: Austrijska razvojna agencija, Fondacija „Medicor“ iz Lichtensteina i „Renovabis“ iz Njemačke. Partneri u Projektu su: Caritas Bosne i Hercegovine u suradnji s biskupijskim Caritasima u BiH: Caritas biskupija Mostar-Duvno i Trebinje-Mrkan i Caritas biskupije Banja Luka, Caritas Albanije, Caritas Kosova, Caritas Srbije.

4.1. YourJob u Bosni i Hercegovini

U okviru Projekta, na području Bosne i Hercegovine, otvorene su Caritasova savjetovališta za zapošljavanje mladih u Banja Luci, Mostaru i Čapljini s ciljem da pruže različite usluge savjetovanja, obuke za aktivno traženje posla te seminare za jačanje vještina mladih. Uz to projekt omogućava i provedbu programa potpore za stručno osposobljavanje i obrazovanje odraslih, provedbu pripravničkoga programa i dodjeljivanje grantova (financijske) potpore za pokretanje privatnog ili socijalnog poduzeća. (Opće smjernice)

Slika 6.

Organiziranje projekta YourJob u Bosni Hercegovini

Izvor: Prikaz autora prema Arhivi Caritasa Mostar, 2023.

Slika 6. Caritas BiH kao partner u Projektu za područje BiH, Projekt provodi u suradnji s biskupijskim Caritasima u Mostaru i Banja Luci. Sukladno ugovornim obvezama biskupijski Caritasi otvorili su savjetovališta – radne urede za provedbu Projekta.

4.1.2. Ciljevi Projekta

- Dati mladim ljudima priliku da oblikuju svoju budućnost, razviju svoje vještine i sposobnosti kroz pristup profesionalnoj orijentaciji, prvom radnom iskustvu, kao i kroz mogućnosti za pokretanje vlastitog poduzeća.
- Poticaj poduzetništvu i samozapošljavanju mladih s područja Banja Luke, Mostara i Čapljine kroz sufinanciranje troškova te pokretanja i razvoja vlastitog poduzeća.

4.1.3. Kvalificirani kriteriji i prihvatljive poslovne ideje

Program je bio otvoren za mlade sa spomenutih područja koji su sudjelovali na Boot-Camp treningu za dizajniranje i formuliranje poslovnih ideja koji su organizirani u okviru Projektnog programa. i koji su se tijekom i nakon Boot-Campa projekte predstavili i dodatno ih razradili i usavršili.

4.1.4. Prihvatljivi troškovi

Dodijeljena sredstva je moguće koristiti za:

- Nabavka materijala i potrepštine;
- Kupovinu opreme za rad;
- Promociju i marketing;
- Poreze i doprinose poduzeća;
- Obuku djelatnika (max. 20% iznosa granta);
- Plaće i doprinosi djelatnika;
- Troškove registracije poduzeća;
- Neophodne poslovne dozvole, licence i osiguranje rizika;
- Troškovi obnove prostorija ako je moguće dokazati kako je aktivnost neophodna i direktno doprinosi razvoju poduzeća (troškovi obnove ne smiju biti veći od 30% ukupnog iznosa bespovratnih sredstava).

4.1.5. Neprihvatljivi troškovi

- Neto plaća poduzetnika / vlasnika;
- Aktivnosti koje se odnose na sudjelovanje na radionicama, seminarima, konferencijama i kongresima:
- Dugovanja i troškovi vezani uz dugovanja (kamate);
- Poslovni gubitci ili moguće buduće obveze vezane uz iste;
- Kupovina zemljišta ili imovine.

4.1.6. Trajanje aktivnosti, broj prijedloga i potpora po prijavitelju i visina granta

Trajanje aktivnosti i utrošak sredstava je 12 mjeseci. Tijekom ovoga perioda YourJob program prati i pruža potporu mladim poduzetnicima.

Jedan prijavitelj, podnositelj može podnijeti jedan prijedlog u okviru natječaja za dodjelu sredstava. Maksimalan iznos bespovratnih sredstava dostupan za pojedinačne projektne prijedloge je 10.000,00KM. Iako to nije obvezno, prijavitelji se potiču pronaći dodatno sufinanciranje. Ako je vrijednost prijedloga, biznis plana veća od maksimalnog iznosa granta, podnositelji prijave su pozvani podnijeti i dokaz o izvoru sufinanciranja. Caritas zadržava pravo konačne odluke o iznosu dodijeljenih sredstava sukladno dostavljenim prijedlozima.

4.1.7. Postupak odabira

Nakon roka utvrđenog Javnim pozivom, procjena projektnih prijedloga traje najviše 30 dana. Procjenu projektnih prijedloga vrši vanjsko neovisno povjerenstvo. Samo odabrani prijedlozi dobivaju financijska sredstva i to nakon potpisivanja ugovora s Caritasom BiH i nakon dostavljene dokumentacije o registriranom poduzeću. Dinamika doznake sredstava ovisi od stupnja razvoja poduzeća, poslovnog plan i dinamike koja će biti naznačena za svako poduzeće u ugovoru o financiranju. Korisnici sredstava su dužni započeti provedbu planiranih aktivnosti u roku od 30 dana od doznake prve rate sredstava. Ugovorom se definira postupak praćenja (monitoringa) i evaluacije, kao i sve obveze pravnog lica u slučaju ne/uspjeha podržane inicijative/biznis plana. (Opće smjernice)

Tablica 3.*Kriterij odabira*

(I) Poduzetnik (30 bodova)	
Razina poduzeća posvećenost / upornost u provođenju dogovorenih aktivnosti tijekom faze istraživanja i poslovnog planiranja	10
Razina poduzetničkog učenja i razumijevanja o poslovanju stečen tijekom faze istraživanja i planiranja.	10
Razina samopouzdanja i spremnosti poduzetnika za preuzimanje dodatnih rizika u provođenju inicijative za pokretanje biznis /startup-a	10
(II) Opći potencijal poslovne inicijative (30 bodova)	
Ukupni potencijal poslovne inicijative za rast i održivost poslovanja u datom području i lokalnom kontekstu	10
Jasan financijski plan i potencijal za ostvarivanje profita	10
Jasno predložene stavke ulaganja / troškova i njihova povezanost s planom aktivnosti	10
(III) Izvodljivost plana poslovanja (implementacija (20 bodova)	
Jasno predložen plan provedbe poslovanja (tehnički plan aktivnosti)	10
Potencijal tehničke provedbe (jednostavnost) predloženog poduzeća	5
Opći rezultati istraživanja i njihova refleksija / integracija u predloženi poslovni plan	5
(IV) Razna očekivanja učinka (12 bodova)	
Predložene inicijative se može okarakterizirati kao socijalno poduzeće (DA = 5 bodova; NE = 0 bodova)	5
Razina očekivanog pozitivnog utjecaja na život drugih ljudi	5
Poduzetnik spada u ranjivu / marginaliziranu skupinu (DA = 5 bodova; NE = 0 bodova)	5

Poduzetnica (DA = 5 bodova; NE = 0 bodova)	5
Ukupno	100

Izvor: Smjernice za provedbu Projekta, Caritas BiH, Sarajevo 2023, str 6.

Tablica 3. – Kriterij odabira. Sukladno smjernicama za provedbu Projekta, prije odabira, savjetnica u Projektu dužna je projektnom partneru (Caritasu BiH) dostaviti rezultate procjene projektnih prijedloga koje vrši vanjsko neovisno povjerenstvo. Samo odabrani prijedlozi dobivaju financijska sredstva i to nakon potpisivanja ugovora s Caritasom BiH i nakon dostavljene dokumentacije o registriranom poduzeću. Maksimalni broj bodova je 100.

4.2. Projekt YourJob u Caritasu biskupija Mostar-Duvno

Caritas biskupija Mostar-Duvno i Trebinje-Mrkan kao podugovarač Projekta, sklapanjem Ugovora o provedbi projekta (Ugovor o provedbi projekta, 2019.) s Projektnim partnerom – Caritasom BiH preuzeo je na sebe obvezu provedbe, osiguranja radnih uvjeta i nadzora na Projektu na svom području. U prvoj fazi, u savjetovalištu Mostar bila je uposlena samo jedna osoba. Uključivanjem najprije karitativne organizacije „Renovabis“ iz Njemačke (Ugovor o provedbi projekta, 2020.) u savjetovalište u Mostaru zaposlena je još jedna osoba, dok je uključivanjem u Projekt Fondacije „Medicor“ iz Lichtensteina (Ugovor o provedbi projekta, 2020.) otvorila se mogućnost proširenja rada te je otvoreno savjetovalište u Čapljini. Način rada, prava i obveze kako Caritasa tako djelatnica – savjetnica te potencijalnih korisnika uz Ugovor pobliže su određene u Projektnom priručniku (Caritas Austrije, Projektni priručnik, 2019.) koji je izradio Caritas Austrije, nositelj Projekta. Projektni priručnik, koji je napravljen na temelju Ugovora za projekt, ima za cilj definiranje svih pravila i procedura neophodnih za provođenje Projekta u Bosni i Hercegovini te sudjelovanje u provedbi aktivnosti na regionalnoj razini. Dokument se temelji na zakonskim propisima u Bosni i Hercegovini, pravilima donatora Projekta, preporukama revizijske agencije, kao i međunarodnim standardima u provođenju projekata i obavezan je za sve aktere uključene u provedbu Projekta.

4.2.1. Savjetovališta

U Caritasovim prostorijama „Socijalno-upravna zgrada“ u Mostaru (Zagrebačka 5A) i Domu za stare i iznemogle s hospicijem i odjelom demencije „Betanija“ u Čapljini, Caritas je osigurao prostore za urede Projekta, koje sukladno Ugovoru pokrivaju programska područja ovih gradova (Mostar i Čapljina), ali su programske aktivnosti uključeni i mladi iz drugih općina i gradova s područja Hercegovine.

Nakon pripremnog razdoblja u kojemu se vršile administrativne pripreme projekta, zatim priprema i opremanje ureda za savjetnike te zapošljavanje savjetnika i njihovo obrazovanje, započelo se s uspostavljanjem prvih kontakata s relevantnim dionicima, uspostavljanju suradnje s lokalnim vlastima, potpisivanju Memoranduma o razumijevanju i predstavljanje projekta široj javnosti; održavani su razni sastanci s potencijalnim poslodavcima za praksu u njihovoj radnoj organizaciji, organizirane info radionice u školama, organizirane su posebne info-sesije kako bi se informiralo i ohrabrilo mlade da se prijave za *separe kamp* i dalje razvijaju svoje poslovanje i ideje za samozapošljavanje, uspostavljene su veze između mlade motivirane mladeži i poslodavaca.

Zbog globalne krize COVID19 i s tim povezane zabrane okupljanja i odluka o zatvaranju mnogih partnerskih organizacija i poduzeća, izrađen je plan za izvanredne situacije, dugoročni i kratkoročni, kako bi se definiralo koje se aktivnosti mogu preusmjeriti na neku od mrežnih platformi, a koje će aktivnosti trebati premjestiti u sljedeće razdoblje. Ta kriza dovela je i do povećanja stope nezaposlenosti mladih, jednako zbog povratka mladih iz Zapadne Europe u kojoj više nisu mogli zadržati posao tako i zbog zabrane rada domaćih uslužnih i proizvodnih tvrtki. Sve je to uzrokovala otpuštanje velikoga broja radnika, posebno mladih što je još više pokazalo opravdanost ideje Projekta i njegove provedbe na području BiH, a onda i same Hercegovine. Od sredine ožujka 2020. godine oko 28.000 radnika u Federaciji BiH izgubilo je posao i to mahom radnici u uslužnim djelatnostima, posebno u ugostiteljstvu i trgovini, ali i u preradi. Uglavnom ovom krizom bili su pogođeni radnici malih i srednjih poduzeća kojih je u Hercegovini najviše. I same aktivnosti Caritasa u to vrijeme bile su usmjerene na zaštitu osoblja i korisnika te na analizu mogućih učinaka krize na buduće djelovanje te donošenje mjera kako bi se ublažili negativni učinci kako cjelokupne djelatnosti tako i provedbe samoga Projekta. (Narativno izvješće, 2020.)

4.2.2. Aktivnosti

Da bi se ostvarili zacrtani ciljevi, što uključuje osnaživanje mladih putem pružanja prilika za povećanje njihove konkurentnosti na tržištu, projektom su planirane sljedeće aktivnosti uz stručno osposobljavanje savjetnika te stvaranje uvjeta za rad, uključujući otvaranje i opremanje ureda:

- obuka za aktivno traženje posla,
- suradnja sa školama
- organiziranje seminara za jačanje vještina mladih,
- program potpore za stručno osposobljavanje i obrazovanje odraslih,
- pripravnički program,
- podizanje svijesti među poduzećima i socijalnim ustanovama o stažiranju,
- inkubator poslovnih ideja,
- financijska potpora za pokretanje vlastitoga poduzeća.

4.2.3. Sudionici u Projektu

U projektu, osim mladih koji su motivirani za stjecanje znanja i rad, još su uključeni:

- Vlade županija – nadležna ministarstva,
- Vladine i nevladine udruge,
- Agencije,
- Poslodavci

4.2.4. Financiranje projekta i raspodjela sredstava

Financijska sredstva za provedbu projekta osigurali su već spomenuti donatori iz Zapadne Europe te jasno definiran troškovnik od plaće djelatnika – savjetnika/ca do potrošnih materijala kao i pravdanje troškova na mjesečno, polugodišnjoj razini do finalnoga financijskoga izvješća. Sva dokumentacija koja se odnosi na financijsko izvještavanje, kao i popratnu dokumentaciju, prema pravilima donatora, potrebno je čuvati u arhivi minimalno 10 godina te je po potrebi staviti na raspolaganje Projektom Partneru, zvaničnom revizoru i donatorima.

Ugovornom obvezom s računa Podugovarača (Caritasa Mostar) dodijeljena sredstva se koriste za plaće lokalnih savjetnica za zapošljavanje, najam lokalnog ureda, materijali za osvježenja u informacijskim sesijama, prijevoz sudionika i savjetodavni materijal (kartice, igre, knjige, ...). Nositelj Projekta isplaćuje plaće za voditelja Projekta, administraciju i financije te potpore za pripravnički program i potporu otvaranja samostalne djelatnosti, reviziju, publikacije i *visibility*.

Prema pravilima donatora, pored financijske dokumentacije, neophodno je da projektne aktivnosti prati i popratna dokumentacija (zapisnici, lista sudionika i sl.) koja se također čuva u arhivi.

Sve publikacije i materijali koji se kreiraju tijekom trajanja projekta moraju sadržavati na vidnom mjestu rečenicu: „With funding of the Austrian Development Cooperation“ na jeziku publikacije /materijala uz logo donatora (min. 7 mm). Logo mora biti postavljen horizontalno. Partner projekta je odgovoran za pripremu materijala za potrebe aktivnosti Savjetnica za zapošljavanje mladih. (Projektni priručnik)

Slika 7.

Izdvojeni proračun fondacije „Medicor“ za Caritas Mostar

Izdvojeni proračun za Caritas biskupija Mostar-Duvno i Trebinje-Mrkan:

Pos.- Nr.	Naziv	Jed.	Kol.	Cijena po jedinici	Ukupno u EUR	Ukupno u BAM
1.	Osoblje					
1.1.3.	Lokalni savjetnici za zapošljavanje	mjesec	64	1.000,00	64.000,00	125.173,12
	Ukupno				64.000,00	125.173,12
2.	Oprema					
2.2.1.	Najam lokalnog ureda (doprinos uredima za savjetnik)	mjesec	32	100,00	3.200,00	6.258,66
	Ukupno				3.200,00	6.258,66
4.	Drugi troškovi					
4.1.1	Materijali i osvježenja u informacijskim sesijama	lumlah	1	1.500,00	1.500,00	2.933,75
4.2.2	Prijevoz za sudionika	lumlah	1	1.500,00	1.500,00	2.933,75
4.2.3	Savjetodavni materijal (kartice, igre, knjige ...)	lumlah	1	1.000,00	1.000,00	1.955,83
	Ukupno				4.000,00	7.823,32
II.	Administrativni troškovi				3.560,00	6.962,75
	Ukupno				74.760,00	146.217,85

Tečaj	BAM	1,95583
	EUR	1,00

Izvor: Ugovor o provedbi projekta, prot. br. 99/19, Arhiv Caritasa Mostar, 2019.

Slika 7. – Izdvojeni proračun. Uz narativno izvješće u točno određenim rokovima (vidi sliku 10.) Podugovarač projekta (u ovom slučaju Caritas Mostar) dužan je Partneru u Projektu (Caritas BiH) kao i Nositelju (Caritas Austrije) dostaviti i financijsko izvješće. Izvješće treba pratiti dokaz o „Javnoj nabavi“, fiskalni računi i izvadci iz banke kao dokaz isplate s računa Projekta kojega je Podugovarač dužan otvoriti na početku provedbe Projekta.

4.2.5. Narativna i finansijska izvješća projekata

Podugovarač projekta je dužan načiniti izvješće o napredovanju projekta na posebno definiranim obrascima od strane Caritasa Austrije. Izvješće mora sadržavati opis svih aktivnosti provedenih tijekom implementacije projekta, kalendar aktivnosti, opisana dobra iskustva kao i poteškoće u provođenju projekta, uključujući fotografije, novinske članke, popise sudionika edukacije, popise korisnika i slično. Obvezno navesti broj direktnih korisnika u izvješću (razvrstano prema spolu, starosnim grupacijama).

Financijsko izvješće podugovarač je dužan Partneru projekta, odnosno osobi zaduženoj za administraciju i financije projekta dostavljati na mjesečnoj osnovi (svakog 10-og dana tekućeg mjeseca za prethodni mjesec). Nastale troškove je potrebno unijeti u posebno kreiranu tabelu na Google Drive uz prateće skenirane dokumente koji se učitavaju u poseban folder uz izvješće.

Originalne račune je potrebno uz mjesečno izvješće dostaviti Partneru projekta, izuzev dokumentacije za proračunske linije za savjetnice za zapošljavanje mladih i administrativni, tekući i uredski troškovi koji se plaćaju direktno s računa Podugovarača projekta. (Projektni priručnik)

Tablica 4 .

Narativno i finansijsko izvješće

Dokument /informacija	Caritas BiH / Caritas Austrije
Narativna flash izvješća	Svakog 10. u mjesecu
Mjesečna finansijska izvješća	Svakog 10. u mjesecu
Polugodišnje izvješće	15. 10. 2019.
Godišnje narativno i finansijsko izvješće	15. 04. 2020.
Polugodišnje izvješće	15. 10. 2020.
Godišnje narativno i finansijsko izvješće	15. 04. 2021.
Polugodišnje narativno i finansijsko izvješće	15. 10. 2021.
Finalno narativno i finansijsko izvješće (01.04. 2019. - 31. 03. 2022.)	15. 04. 2022.

Izvor: Projektni priručnik, Caritas BiH, Sarajevo, 2019., str.3.

U tablici 4. određeni su jasni rokovi za izvješća. Narativna flash izvješća kao i finansijsko dostavljaju se svakog 10 u mjesecu; polugodišnja svakih 6 mjeseci (prvo 6 mjeseci od početka Projekta), a godišnje svake godine petnaest dana nakon datuma početka izvješća kao i finalno, petnaest dana nakon završetka Projekta. Izvješća se dostavljaju Nositelju Projekta i Projektom partneru. Sačinjava ih savjetnik/savjetnica na Projektu a potpisuje Ravnatelj Caritasa kao ovlaštena osoba u ime Podugovarača Projekta.

4.2.6. Financijska potpora pripravnničkom programu i samostalnoj djelatnosti

4.2.6.1. Pripravnički program

Osnovni cilj pripravnčkog programa je spojiti potencijalne poduzetnike s potencijalnim kandidatima, te ponuditi potporu za stažiranje, gdje mladi ljudi mogu steći radno iskustvo, što će se koristiti kao pozitivan primjer za podizanje svijesti među poslodavcima te na taj način smanjiti predrasudu o zapošljavanju mladih.

Ugovor o pripravnničkom angažmanu potpisuje se s pripravnicima i poslodavcima nakon provjere poslovne dokumentacije i solventnosti poslodavca. Ugovor definira prava, obveze i procedure za provedbu pripravnčkog i mentorskog programa što uključuje i financiranje troškova. Potpisuje se tzv. tripartitni ugovor (pripravnik/ca, poslodavac i Caritasa BiH), te zaseban ugovor između poslodavca i pripravnika/ce, sukladno zakonskoj regulativi. Projektna sredstva za ovu aktivnost uplaćuju se s projektnog računa na račun poslodavca, nakon što poslodavac dostavi dokaze Projektu o uplati sredstava za pripravnika/cu. Poslodavac vrši uplatu sredstava pripravniku/ci na temelju zakonske regulative. Vrijeme trajanja pripravnčkog programa je maksimalno 6 mjeseci, a projektom je predviđeno sufinansiranje u maksimalnom iznos od 400,00 EUR (ili protuvrijednost u BAM) mjesečno po pripravniku/ci za bruto nadoknadu svih troškova pripravnčkog angažmana.

4.2.6.2. Potpora pokretanju samostalne djelatnosti

Projektom je, uz finansijsku potporu od 10.000,00KM (cc. € 5.000,00), na području BiH ukupno ohrabren 21 mladi poduzetnik da pokrenu vlastitu djelatnost; 10 s područja Hercegovine koji su, osim samih sebe, zaposlili još tridesetak mladih osoba.

Samostalne djelatnosti pokrenute uz potporu Projekta na području Hercegovine (Katalog poduzetničkih ideja, 2022.):

- „Pulvinaris“ Mostar - izrada jastuka punjenim ljuskicama heljde i pira. Jastuci pomažu kod rješavanja tegoba u vratnoj kralježnici, migrena, alergija znojenja u snu, hrkanja i nesanice.
- „AD – Interijer“ Široki Brijeg - izrada unutarnje stolarije po narudžbi, transport i montaža.
- „Moto GP“ Čapljina - restauracija povijesnih vozila, motocikla i ostalih predmeta.
- „DL Medija“ Ljubuški - digitalni marketing, foto i video uslugama te promocija prirodnih i avanturističkih ljepota u BiH.
- „Hidrotherm“ Mostar - obrt za ugradnju vodo-instalacija i instalacija grijanja.
- „Master Fitnes d.o.o.“ Mostar – pruža usluge grupnih, privatnih i samostalnih treninga u svrhu rehabilitacije, prevencije, kondicijske pripreme i rekreacije.
- Studio „Novela“ Međugorje – produkcijski studio koji se bavi fotografiranjem i saniranjem proizvoda, osoba, nekretnina i pokretnina.
- Obrt „Tegla“ Mostar – proizvodnja gurmanskih maslaca od orašastih plodova.
- Kozmetičko-edukacijski centar „R beauty“ Čapljina – pruža kozmetičke usluge, kao i edukacije i obuke usavršavanja za razne kozmetičke usluge.
- „Lisart“ Design studio Mostar – digitalni i grafički dizajn s primarnim ciljem osmišljavanja, kreiranja i isporuke profesionalnih i kvalitetnih rješenja; osmišljavanje vizualnog identiteta – brendiranje, izrada knjige grafičkih standarda, logotipa, web stranica, vizit kartica, memoranduma, plakata biliboard-a, brošura letaka, kataloga i tomu slično.

4.2.7. Rezultati Projekta

U opisanom trogodištu, uz relativno mala financijska sredstva, Projektom je, bez mladih koji su sudjelovali na info radionicama u školama, zahvaćeno 869 mladih osoba (Registar korisnika) s područja Hercegovine za koje su organizirane info-sesije s ciljem da pruže različite usluge savjetovanja, obuke za aktivno traženje posla te seminare za jačanje vještina mladih. Uz to projektom je omogućena provedba programa potpore za stručno osposobljavanje i obrazovanje odraslih, provedba pripravničkoga programa i dodjeljivanje grantova (financijske) potpore za pokretanje privatnog ili socijalnog poduzeća: Boot-camp trening pohađalo je 11 mladih osoba, za 95 mladih osigurana su sredstva za pripravnički program - staž, te 10 mladih osoba dobilo je potporu za pokretanje samostalne djelatnosti. (Arhiv Caritasa – Završno izvješće)

Tablica 5.*Registar korisnika*

Programsko područje	Ukupno broj	Djevojke	Mladići	Od ukupnog broja osoba s invaliditetom
Mostar	579	353	226	32
Čapljina	290	158	132	1
Ukupno	869	511	358	33

Izvor: *Registar korisnika*, Arhiv Caritas, Mostar 2022.

U tablici 5. prikazani su rezultati projekta u odnosu na broj sudionika. Naime, u obrađenom trogodištu, u projektu YourJob, s područja Hercegovine, na razne načine, ukupno je sudjelovalo 869 mladih osoba. Od toga broja djevojaka je 511, a 358 mladića. Od čega ukupno 33 osobe s poteškoćama u razvoju, što na poseban način ocrtava i socijalnu dimenziju Projekta koji mladim osobama s poteškoćama u razvoju otvara mogućnost samostalnoga života i veće uključenosti u društvo koje često nema ni minimum senzibiliteta za ovu skupinu ljudi.

5. RASPRAVA

Caritas u percepciji, kako vjernika tako još više šire društvene javnosti, jest crkvena ustanova koja se brine za socijalno najugroženije pojedince u najjednostavnijem obliku (podjela hrane, rabljene odjeće i eventualno neka manja novčana potpora najpotrebnijima, sukladno mogućnostima tj. dobroti dobročinitelja). Caritas je ustanova organizirana po svim pravilima struke, kako u vođenju tako i planiranju i provedbi zacrtanih ciljeva. Projekt YourJob, što je i glavna tema ovoga rada, pokazuje da je Caritas sposoban upravljati i provoditi projekte međunarodnoga karaktera, da je stekao povjerenje od donatora iz Zapadne Europe. Uz ovaj Projekt Caritas uspješno (i prvi je na području Bosne i Hercegovine, ali i na širem području Jugoistočne Europe) provodi međunarodne projekte koji se bave pitanjem demencije („Ne zaboravi“ i „Život s demencijom“) te aktivno sudjeluje na natječajima EU fondova kroz Instrumente prepristupne pomoći (IPA) te u zajedništvu sa srodnim ustanovama iz Republike Hrvatske i Crne Gore prijavljuje projekte na Interreg IPA CBC kojim upravlja Ministarstvo regionalnoga razvoja i fondova Europske unije Republike Hrvatske.

Djelovanje Caritasa prepoznaje i financijski podupire Republika Hrvatska preko raznih Javnih poziva namijenjene socijalnim i zdravstvenim ustanovama u BiH koje provode Državni ured za Hrvate izvan RH i razna ministarstva RH.

Činjenica da su upravnim tijelima (Upravno i Nadzorno vijeće) mahom svećenici, da je Ravnatelj svećenik i da operativno (osim računovodstva) nije uposlana niti jedna osoba s ekonomskim fakultetom, u uvjetima da djelovanje financijski ne podupire ni jedna razina vlasti u BiH, a u isto vrijeme da je s ugovorom o radu zaposleno 127 djelatnika, da je u domovima smješteno do 140 osoba, da je svaki dan u kontaktima s oko 600 osoba u raznim potrebama i svagdanje podijeli preko 1200 obroka, svakako bi bila interesantna za dublju analizu što bi moglo biti i tema nekog novoga stručnoga rada.

6. ZAKLJUČAK

Projekt YourJob, koji je osmišljen i planiran u Caritasu Austrije (Nositelj Projekta) i financiran od Austrijske razvojne agencije - ADA, Fondacije „Medicor“ iz Lichtensteina i „Renovabis“ iz Njemačke, ponuđen zemljama Jugoistočne Europe (Bosna i Hercegovina, Srbija, Kosova i Albanija). U Bosni i Hercegovini zajednički su ga proveli Caritas BiH kao Partner u Projektu i biskupijski Caritasi: Caritas biskupije Mostar-Duvno i Caritas biskupije Banja Luka, kao Podugovarači Projekta.

U Radu je prikazano kako je Caritas planirao i uspješno proveo Projekt, koji je, uz relativno mala financijska sredstva, kako na edukativnoj razini tako i konkretnom pomoći, pomogao mnogim mladim osobama da se bolje snađu na tržištu rada odnosno po konkretnoj financijskoj pomoći dobiju prvi posao ili otvore samostalnu djelatnost. O uspješnosti provedbe Projekta, osim konkretnih brojki koje su u Radu prikazani, najbolje ocrta činjenica da se trenutno provodi II. faza u koju su osim gradova Mostar i Čapljina uključeni i gradovi/općine u Hercegovini: Široki Brijeg, Tomislavgrad, Ljubuški, Čitluk, Grude i Stolac.

Zaključno valja istaknuti kako je Projekt, unatoč relativno malim sredstvima, uspješno kroz usluge savjetovanja i obuke za aktivno traženje posla te seminare za jačanje vještina mladih kao i potporu za stručno osposobljavanje i obrazovanje odraslih, provedbu pripravničkoga programa i dodjeljivanje *grantova* - financijske potpore za pokretanje privatnog obrta ili poduzeća i /ili socijalne ustanove, dao znatan doprinos ne samo trenutnom zapošljavanju mladih i/ili pokretanju vlastite djelatnosti, nego ostanku i egzistencijalnom opstanku mladih, što je od iznimne važnosti ne samo za Hrvate i katolike u BiH nego i za cijelu zemlju u kojoj je visoka neaktivnosti radno sposobnog stanovništva, u kojoj se visina stope dugoročne nezaposlenosti kreće između četvrtine i petine radne snage i u kojoj je prosječna neto plaća 1.159,00KM (cc. € 600,00).

LITERATURA

Izvori:

Arhiv Caritasa:

1. Dekret, prot.br.: 1/82 od 17. kolovoza 1982.
2. Narativno izvješće od 31. ožujka 2020. str. 1-3.
3. Odluka o utemeljenju, prot. br.: 1/03 od 19. lipnja 2003.
4. Registar korisnika, 3 fascikle
5. Rješenje, prot. br.: 04-05-2-909/03 od 4. srpnja 2003.
6. Statut, prot. br.: SC - 2/03 od 19. lipnja 2003.
7. Ugovor o provedbi projekta, prot. br. 182/20. od 1. travnja 2020.
8. Ugovor o provedbi projekta, prot. br. 22/20, 25. siječnja 2020.
9. Ugovor o provedbi projekta, prot. br. 99/19 travnja 2019.
10. Završno izvješće, 15. travnja 2022.

Knjige i članci:

11. Buble, M., *Menadžment*, Ekonomski fakultet Split, Split, 2006.
12. Caritas BiH, *Katalog poduzetničkih ideja*, Sarajevo 2022.
13. Fertalj K, Car Ž, Nižetić Kosović I., *Upravljanje projektima – Skripta*, Zagrebu, 2016.
14. Omazić, M. A., Baljkas, S., *Projektni menadžment*, Zagreb, 2005.
15. Opće smjernice za podnošenje prijedlog za samozapošljavanje u okviru YourJob programa
16. Pfeifer S. i Jeger M., *Interna skripta za kolegij „Menadžment“*, Osijek, 2012.
17. Projektni priručnik Caritasa Austrije – Izvadak za Podugovarače projekta
18. Sikavica, P., Bahtijarević-Šiber, F: *Menadžment*, Zagreb, 2004.
19. Srića, V., *Problemi upravljanja projektima*, Zagreb 2015.

Web:

20. <https://caritas-mostar.ba/o-nama> (22.07.2016.)
21. <https://caritas.ba/hr/projekti/yourjob-2/854> (22.07.2016.)
22. http://www.unizd.hr/portals/4/nastavni_mat/1_godina/metodologija/metode_znanstvenih_istra_zivanja.pdf, (22.07.2016.)
23. E-zbirka dokumenata za upravljanje projektima na: <https://lms.edukacije.hr/course/e-zbirka-dokumenata-za-upravljanje-projektima/lessons/vrste-projekata/> (22.07.2016.)

SAŽETAK

Tema ovoga rada je planiranje Caritasova projekta „YourJob“. Projekt se ubraja u projekt srednjoročnog razdoblja planiranja (1-5 godina) i pokrenut s ciljem da se mladim ljudima da prilika da oblikuju svoju budućnost, razviju svoje vještine i sposobnosti kroz pristup profesionalnoj orijentaciji, prvom radnom iskustvu. Projekt otvara i mogućnosti za pokretanje vlastitog poduzeća te kroz poticaj poduzetništvu i samozapošljavanju mladih, sufinanciranjem troškova pokretanja i razvoja vlastitog poduzeća, uvodi ih u svijet rada.

Planiranje poslovanja od velike je važnosti za svako poduzeće, pa tako i za nevladinu i/ili crkvenu ustanovu. Naime, planiranje daje jasnu viziju o tome gdje u budućnosti vidimo poduzeće/ustanovu i kako trebamo temeljiti svoje poslovanje, a ujedno i u svakom trenutku daje informaciju o tome gdje se ono nalazi.

Caritas Mostar u suradnji s drugim Caritasima iz zemlje i svijeta, kao i sa srodnim vladinim i nevladinim organizacijama, uspješno ostvaruje statutarne ciljeve te odgovornim planiranjem i vođenjem projekata kako socijalno-zdravstvenoga karaktera tako i odgojno-obrazovnoga daje značajnu pomoć ne samo ljudima u krajnjoj potrebi nego, i mladima koji nakon uspješno završenoga školovanja nastoje ući u svijet rada u državi političke nesigurnosti i ekonomske ne perspektivnosti kao što je Bosna i Hercegovina.

Ključne riječi: planiranje, projekt, projekt YourJob

SUMMARY

The topic of this work is Planning, management and results of the Caritas project "YourJob". The project is included in the medium-term planning period project (1-5 years) and launched with the aim of giving young people the opportunity to shape their future, develop their skills and abilities through access to professional orientation, first work experience. The project also opens up opportunities for starting your own business and through encouraging entrepreneurship and self-employment of young people, by co-financing the costs of starting and developing your own business, it introduces them to the world of work.

Business planning is of great importance for every company, including non-governmental and/or church institutions. Namely, planning provides a clear vision of where we see the company/institution in the future and how we should base our business, and at the same time it provides information about where it is located at all times.

Caritas Mostar, in cooperation with other Caritas from the country and the world, as well as with related governmental and non-governmental organizations, successfully achieves its statutory aims, and by responsible planning and management of projects of a social-health and educational nature, it provides significant help not only to people in the extreme need, but also to young people who, after successfully completing their education, strive to enter the world of work in a country of political uncertainty and economic lack of perspective, such as Bosnia and Herzegovina.

Keywords: planning, project, YourJob project

POPIS SLIKA

Slika 1., <i>Razine planiranja</i>	7
Slika 2., <i>Vrste projekta prema složenosti</i>	10
Slika 3., <i>Unutarnja organizacije Caritasa Mostar</i>	18
Slika 4., <i>Središnji ured Caritasa</i>	19
Slika 5., <i>Ustanove Caritasa Mostar</i>	20
Slika 6., <i>Organiziranje projekta YourJob u BiH</i>	22
Slika 7., <i>Izdvojeni proračun Fondacije "Medicor" za Caritas Mostar</i>	29

POPIS TABLICA

Tablica 1., <i>Faze izrade projekta.</i>	13
Tablica 2 ., <i>Podjela djelatnika Caritasa s obzirom na stručnu spremu</i>	21
Tablica 3 ., <i>Kriterij odabira</i>	25
Tablica 4., <i>Narativno I financijsko izvješće</i>	30
Tablica 5., <i>Registar korisnika</i>	33